

CLIËNTENRAAD
ROERDALEN

Jaarverslag 2014

VOORWOORD

Voor u ligt het tweede jaarverslag van de Cliëntenraad Roerdalen (CRR).

Voor de Cliëntenraad Roerdalen was 2014 wederom een turbulent jaar. Dit kwam onder andere door de invoering van de Participatiewet. In een te korte tijdspanne moest een enorm decentralisatieproject ingevoerd worden. Dat eiste uiteraard veel van de gemeente maar ook van de Cliëntenraad, die snel en adequaat moest reageren op alle voorgestelde veranderingen die ingrijpende gevolgen zullen hebben in het sociale domein. We komen er in dit jaarverslag op terug.

Ook in eigen gelederen van de CRR is in 2014 behoorlijk wat aan de hand geweest. Onze eerste penningmeester legde zijn taak neer uit onvrede over de mogelijkheden die hij kreeg om zijn taak goed en behoorlijk uit te kunnen oefenen. Hierdoor hebben wij als CRR in 2014 zonder penningmeester gezeten. Daarnaast zijn twee leden opgestapt als gevolg van een verhuizing naar een andere gemeente. We hebben er dientengevolge drie nieuwe leden bijgekregen.

Bovendien is er in de gemeente een nieuw College gekomen, hetgeen zich gelijk vertaalde in een betere samenwerking met en waardering voor de CRR. Gezien de komende wijzigingen in het sociale domein zal de gemeente haar oor vaker te luister moeten gaan leggen bij ervaringsdeskundigen om te peilen wat de gevolgen zijn van het beleid.

De Cliëntenraad Roerdalen heeft dit verslag met zorg samengesteld, zodat voor eenieder zichtbaar en tastbaar is waar wij in 2014 aan gewerkt hebben. Het was een bewogen tweede jaar en er wacht ons nog veel meer. Met name de uitvoering van de Participatiewet zal voor veel plaatselijke actie zorgen. Want invoeren is één ding, een rechtvaardige en juiste uitvoering is een tweede. We zullen de vinger nauw aan de pols van de gemeente houden.

De Cliëntenraad Roerdalen zal het beleid in het sociale domein, zoals vanaf het begin het geval was, met een kritisch oog (blijven) volgen en daar waar nodig is middels adviezen en andersoortige inbreng proberen te sturen naar een sociaal rechtvaardige uitvoering. We hebben de uitgangspunten van onze inbreng in 2014 nog eens tegen het licht gehouden en hier en daar uitgebreid en aangescherpt. We komen daar hieronder op terug. Natuurlijk blijft het belang van de Roerdaalse uitkeringsgerechtigde voorop staan.

In hoofdstuk 1 leest u de jaarinformatie over de Cliëntenraad Roerdalen in het algemeen. In hoofdstuk 2 besteden we aandacht aan onze communicatie, terwijl in hoofdstuk 3 de financiële gegevens worden uitgewerkt.

Cliëntenraad Roerdalen, namens het dagelijks bestuur,

G.C. van Elk, voorzitter

N. van Poll, secretaris

Heerlen/Posterholt, 31 december 2014

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	2
.....	
1. CLIËNTENRAAD ROERDALEN IN HET ALGEMEEN.....	4
1.1. Samenstelling Cliëntenraad Roerdalen.....	4
1.2. Uitgangspunten CRR.....	4
1.3. Vergaderingen.....	5
2. ADVIEZEN.....	6
2.1. Adviezen algemeen.....	6
2.2. Resultaat van de uitgebrachte adviezen.....	6
2.2.1. Privacy.....	7
2.2.2. Participatiewet.....	9
2.2.2.1. Uitgangspunten Participatie.....	9
3.1.1.1. Verordeningen Participatie.....	14
3.1.1.2. Beleidsregels Participatie.....	27
4.1. Armoedebeleid.....	36
4.2. Bejegening van uitkeringsgerechtigden.....	38
3. DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING.....	39
4. COMMUNICATIE.....	41
5. FINANCIËEL JAARVERSLAG 2013.....	42
BIJLAGE.....	44

1. CLIËNTENRAAD ROERDALEN IN HET ALGEMEEN

In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld van de Cliëntenraad Roerdalen (CRR) geschetst. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van deze raad.

1.1. SAMENSTELLING CLIËNTENRAAD ROERDALEN

Sinds 2013 is de Cliëntenraad Roerdalen actief. In 2014 hebben wij afscheid moeten nemen van drie leden, die in de loop van het jaar zijn vervangen door drie nieuwe leden.

De CRR is als volgt samengesteld:

- Gijs van Elk, voorzitter
- Nanne van Poll, secretaris en plaatsvervangend voorzitter
- Elvira van Kalker, lid en plaatsvervangend secretaris
- Cecile Hustinx, lid
- Mirana Bamberger, lid
- Helen van Birgelen, lid
- Solaiika Felomina, lid
- Gerda Hendriks, lid
- Jo van Horen, lid

Vanwege het neerleggen van zijn functie als penningmeester heeft in 2014 de voorzitter gefungeerd als penningmeester a.i. Met de (nieuwe) wethouder is afgesproken dat de CRR vanaf 2015 zelfstandig over het toegewezen budget mag beslissen met een verantwoording vooraf door middel van een ingediende begroting en achteraf door het leveren van een jaarverslag. Als gevolg van deze zelfstandigheid is een lid bereid gevonden om vanaf 2015 de taken van een penningmeester op zich te nemen.

1.2. UITGANGSPUNTEN CRR

De CRR heeft voor haar taakopvatting in 2014 een Uitgangspuntennotitie geschreven. Hierin staat de visie van de Cliëntenraad nader omschreven. We hebben daarin een aantal voornemens geformuleerd, uitgangspunten voor onze advisering die we 'Tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren' hebben gedoopt.

Met betrekking tot onze adviezen zullen we zoveel mogelijk conform deze uitgangspunten adviseren. De belangrijkste uitgangspunten waren en zijn die over de humanisering van de relatie overheid-burger. Volgens ons hebben we in de afgelopen periode daarmee al vooruitgang in geboekt, maar dat neemt niet weg dat er nog wel een weg is te gaan om daarin een optimum te bereiken, wat ons streven zal blijven.

Voor de komende tijd hebben we de aandacht voor mensenrechten in internationale verdragen centraal gesteld. Zoals in de notitie bij de uitgangspunten is gesteld, is in de verdragen beleidsruimte te vinden voor de gemeente om een goed sociaal beleid te maken en te voeren. Aandacht voor mensenrechten draagt bij aan de kwaliteit van beleid. Het garandeert dat allerlei vragen een plek krijgen in het beleidsproces, en aldus een gestage morele en sociale ontwikkeling tot gevolg heeft. Als mensenrechten als kader voor lokaal beleid worden genomen, verhoogt dit de kwaliteit van het werk van gemeenten. We zien Roerdalen daarom graag als een mensenrechtstad. De uitgangspuntennotitie is als bijlage aan dit jaarverslag gehecht.

1.3. VERGADERINGEN

De CRR heeft in totaal 7 vergaderingen gehad. De reguliere vergaderingen waren:

- 4 februari 2014
- 15 april 2014
- 17 juni 2014
- 26 augustus 2014
- 2 oktober 2014
- 4 november 2014
- 16 december 2014

Verder hebben wij op 28 oktober 2014 een themabijeenkomst georganiseerd met diverse maatschappelijke organisaties in de gemeente Roerdalen, zoals Wonen Limburg, Menswel of Humanitas. In 2015 zal dit een vervolg krijgen, omdat is gebleken dat deze organisaties goede contacten met minima hebben, en dus problemen eerder signaleren.

Tijdens één reguliere vergadering is een bestuurder van Stichting Leergeld nader komen kennismaken en heeft hij tekst en uitleg gegeven over Stichting Leergeld.

Daarnaast zijn vertegenwoordigers van de CRR naar vergaderingen c.q. bijeenkomsten van de Armoedewerkgroep Limburg, Sociale Alliantie, Stichting De Pijler of Regionale OverlegTafel Midden-Limburg gegaan. Dit gebeurde meestal op toerbeurt, zodat er een afwisselende vertegenwoordiging van de CRR aanwezig was en eenieder de mogelijkheid kreeg om zijn of haar gezicht te laten zien, kennis te maken met andere spelers op het gebied van cliëntenparticipatie en zijn of haar kennis te verbreden en te verdiepen.

Ook hebben de voorzitter en secretaris bij toerbeurt 'acte de présence' gegeven bij de 5 gemeentelijke informatiebijeenkomsten in de zomer van 2014. De CRR heeft informatie over het werk van de CRR gegeven en de noodzaak van een cliëntenraad toegelicht.

Op de website www.clientenraad-roerdalen.nl zijn de notulen terug te vinden.

2. GEVRAAGDE EN ONGEVRAAGDE ADVIEZEN

De CRR kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen, wat wij in 2014 wederom veelvuldig hebben gedaan. Op de website van de CRR zijn de uitgebrachte adviezen terug te lezen onder het tabblad 'Uitgebrachte adviezen'. Graag verwijzen we er naar. Het geeft naar onze mening een goed inzicht in de wijze waarop de CRR met de diverse onderwerpen omgaat. Hieronder zullen we er kort op ingaan.

2.1. ADVIEZEN

In 2014 heeft de CRR verschillende malen advies uitgebracht, zowel gevraagd (dat wil zeggen op verzoek van het college van Burgemeester en Wethouders) als ongevraagd:

1. Advies over privacy (van het cliëntendossier)

- Rappelbrief CRR aan college B&W inzake privacy dossier cliënten WWB
- Brief advies gemeente Roerdalen inzake privacy d.d. 14 april 2014

2. Advies over armoedebelid in gemeente

- Brief inzake armoedebestrijding in gemeente d.d. 22 april 2014

3. Advies over bejegening van cliënten

- Brief inzake bejegening van uitkeringsgerechtigden d.d. 20 juni 2014

4. Gevraagd advies over gemeentelijke Uitgangspuntennotitie Participatiewet (PW) en verordeningen PW

- Brief Roerdalen inzake Uitgangspuntennotitie d.d. 18 augustus 2014
- Betoog CRR 14.10.2014 voor vergadering Raadsadviescommissie
- Brief inzake verordeningen Participatiewet (PW) d.d. 7 oktober 2014
- Advies inzake verordening en beleidsregels PW d.d. 16 december 2014
- Betoog CRR voor gemeenteraadsvergadering d.d. 17 december 2014

2.2. RESULTAAT VAN DE UITGEBRACHTE ADVIEZEN

Over het algemeen reageert de gemeente nu sneller op de door ons uitgebrachte adviezen. Meer en meer ook slaagt de gemeente er in het verzoek om advies tijdig aan de CRR te doen toekomen. Niettemin moest vaak toch heel snel gereageerd worden, omdat de druk groot was om tijdig voor 2015 de kwesties met betrekking tot de Participatiewet geregeld te hebben. De CRR is er steeds in geslaagd het advies binnen de gestelde termijn uit te brengen. Dat vergde soms grote inspanningen. Meerdere

keren heeft de CRR, bij monde van haar secretaris, de adviezen in de commissie- of raadsvergaderingen toegelicht. Ze deed dat met verve.

De gemeente reageert over het algemeen positief over het uitgebrachte advies, maar helaas worden niet alle uitgebrachte adviezen opgevolgd. In sommige gevallen vindt de CRR het dan toch nodig om daarover met de gemeente in debat te gaan.

De volgende resultaten kunnen worden gemeld. De reactie van de gemeente is overigens steeds cursief aangegeven.

2.2.1.PRIVACY

CRR brief 2013 en brief 14 april 2014:

Privacy is de bescherming van het privéleven, het recht om met rust gelaten te worden. De privacy-regels¹ zijn in tal van verdragen en wetten vastgelegd.

De privacy van de cliëntendossiers is vooral nationaal een heikel punt. Staatssecretaris Klijnsma erkent dat het merendeel van de Nederlandse gemeenten de privacy van burgerdossiers niet goed beschermt en dat daardoor de privacywetgeving wordt overtreden. Ook in de gemeente Roerdalen is dat het geval. Ondanks de uitspraak van de Commissie Bezwaar heeft de gemeente in 2014 nog steeds niet een privacy-protocol

¹ Neergelegd in verdragen, grondwet en nationale wetgeving.

VN-verdragen: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (artikel 12), Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVECR en het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVPBR).

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) (artikel 8); burgers kunnen zich in deze kwestie rechtsreeks wenden tot het Europees Hof in Straatsburg. Uiteraard kan ook in procedures bij de Nederlandse rechter gewag gemaakt worden van de schending van het bepaalde in artikel 8 aangaande privacy.

In de Europese Unie (EU) is een richtlijn 95/46/EG (Europese richtlijn betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van gegevens), waarin privacy-bepalingen zijn opgenomen. Bepalingen in deze richtlijnen moeten in de nationale wetgeving opgenomen worden.

Onze Grondwet (artikel 10) beschermt de persoonlijke levenssfeer van burgers en geeft de wetgever opdracht om privacybescherming in de wetgeving nader uit te werken en ook om daarin de rechten van burgers op inzage en dergelijke te beschrijven.

Wet bescherming persoonsgegevens (Wpb) geeft een algemeen kader voor de omgang met privacy in ons land. De wet beschrijft voor welke doelen persoonsgegevens mogen worden verwerkt, welke zorgvuldigheidseisen daarbij in acht genomen moeten worden en welke rechten burgers hebben als hun gegevens worden verwerkt. Deze wet geeft extra regels voor zogeheten bijzondere persoonsgegevens (gezondheid, ras, nationaliteit en etniciteit, politieke gezindheid, godsdienst of levensovertuiging, seksuele leven en over toepassing van het strafrecht.

Andere privacywetten: Wet politiegegevens, Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, Wet basisadministratie, Wet inzake geneeskundige behandelingsovereenkomst en Jeugdwet.

opgesteld en vragen de klantadviseurs nog altijd naar de geboortedatum van de bellers indien men doorverbonden wil worden.

Ook heeft de CRR geadviseerd om de dossiertoeegang te beperken tot alleen de toegewezen consulent en de leidinggevende, maar daar wil de gemeente vooralsnog niet aan. Naar het oordeel van de CRR is het doel van privacy-regels de persoonlijke levenssfeer van burgers te beschermen in die zin dat er geen onnodige inbreuk op wordt gemaakt, en voorts om te bewaken dat ambtenaren en instellingen zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens van burgers.

Omdat de CRR privacy een uiterst belangrijk punt vindt zal op dit onderwerp getamboereerd blijven worden. Door de voortschrijdende technische en digitale hulpmiddelen wordt het steeds makkelijker om diep in de persoonlijke levenssfeer van de burgers te duiken. Waar dit niet nodig en nuttig is, dient dit voorkomen te worden.

Reactie gemeente d.d. 13 februari 2014:

In haar reactie laat de gemeente de CRR weten dat een procesbeschrijving van de rol van de klantadviseurs bij het telefonisch informatiepunt ontbreekt. Een dergelijke procesbeschrijving inclusief de beschrijving van de bijbehorende bevoegdheden, een werkinstructie en een protocol telefonie, worden in het vooruitzicht gesteld. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan welke informatie de klantadviseurs nodig hebben om hun taak te kunnen verrichten, zonder dat de geldende privacyregelgeving uit het oog worden verloren.

Wel merkt de gemeente nog op dat het niet haalbaar is om de toegankelijkheid van een klantdossier te beperken tot alléén de aan de betreffende cliënt toegewezen consulent.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

In haar reactie van 21 oktober 2014 geeft de gemeente ten aanzien van de privacybescherming aan dat ze ons standpunt onderschrijft dat er zeer zorgvuldig dient te worden omgegaan met vertrouwelijke gegevens van burgers waarover de gemeente beschikt.

Toegang van medewerkers tot vertrouwelijke gegevens is gekoppeld aan hun taakveld, aldus de gemeente. De gemeente investeert volop in de technische beveiliging van de geautomatiseerde systemen, maar ook in de bewustwording van de medewerkers op dit terrein. Ook is er veel aandacht voor interne controle en bewaking van de kwaliteit.

CRR:

Het begin 2014 toegezegde protocol is in 2014 niet gerealiseerd. Procesbeschrijvingen c.a. zijn in 2015 nog niet voorhanden. Kortom: mooie woorden van de gemeente, doch weinig tastbaar resultaat.

2.2.2.PARTICIPATIEWET

In 2015 is de Participatiewet in werking getreden en is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de uitvoering daarvan. De decentralisaties in het sociale domein hebben één belangrijke reden: grote bezuinigingen in het sociale domein. Ieder ander argument is hieraan ondergeschikt gemaakt.

2.2.2.1. UITGANGSPUNTEN PARTICIPATIE

CRR brief inzake Uitgangspuntennotitie d.d. 18 augustus 2014:

1. Toon en teneur notitie

De CRR wil vooreerst aantekenen dat de toon en woordkeuze van de gehele notitie ten aanzien van de uitkeringsgerechtigden als negatief wordt ervaren.

In de Uitgangspuntennotitie wordt de nadruk gelegd op eigen verantwoordelijkheid, plichten, sanctionering en handhaving. Naar de mening van de CRR worden door de twee wetten (Participatiewet en Wet Maatregelen) de kansen van werkzoekenden (met of zonder beperking) op de arbeidsmarkt niet vergroot. Het verantwoordelijkheidsgevoel wordt niet groter door een zware straf. De uitkeringsgerechtigde wordt niet zelfredzamer als hij precies moet doen wat de klantmanager zegt. De eigen kracht wordt vernietigd en de betrokkene raakt geïsoleerd van de sociale omgeving als de uitkering maanden wordt stilgelegd. Men ontwikkelt geen 'werknemersvaardigheden' door te werken in een verplichte tegenprestatie. Het doet totaal geen beroep op talenten, sluit vaak niet aan op de persoonlijke belangstelling en is in een aantal gevallen zelfs ronduit vernederend. Die teneur is naar ons gevoel terug te vinden in de onderhavige wetgeving.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Het was niet de bedoeling om de uitkeringsgerechtigde negatief te benaderen. Bij de opstelling van de nota heeft de gemeente zoveel mogelijk getracht om deze waarden-neutraal te formuleren.

Ten aanzien van de eigen verantwoordelijkheid van de uitkeringsgerechtigde gaat de gemeente er van uit dat deze zelf gemotiveerd is om werk te vinden en actief op zoek gaat naar een baan of, indien dit niet mogelijk is, naar andere maatschappelijke activiteiten. Indien dit niet lukt, biedt de gemeente ondersteuning aan, waarbij maatwerk leidend is. Sancties zijn pas aan de orde bij een negatieve houding, bijvoorbeeld als de uitkeringsgerechtigde afspraken niet nakomt.

2. Minimaregelingen

Uit de Uitgangspuntennotitie blijkt dat diverse minimaregelingen, zoals categoriale bijzondere bijstand, worden afgeschaft en dat ingrijpende veranderingen in de

kindregelingen doorgevoerd zullen worden, waardoor een grote groep minima er concreet vanaf 1 januari 2015 financieel behoorlijk op achteruitgaan. De CRR wil graag weten hoe de gemeente uitkeringsgerechtigden met kinderen gaat compenseren voor de inkomensval van gauw honderden euro's op jaarbasis?

De inkomensval van minima heeft ook te maken met het feit dat de hoogte van de bijstand achterblijft bij de inflatie (waaronder huurverhoging, stijging eigen risico en hoogte premie zorgverzekeringen, maar ook van de primaire levensbehoeften zoals eten en drinken). De Cliëntenraad Roerdalen pleit ervoor om in de gemeente een financieel fonds op te richten, zodat de inkomenssterugging voor de minima beperkt kan worden.

Ook vraagt de CRR zich af hoe de gemeente omgaat met die inkomensgrens van 110%? In de notitie ontbreekt hoe deze er concreet gaat uitzien, dus wil de CRR graag weten of de grens wellicht wordt verhoogd?

Bij de Individuele Inkomensvoetvrijstelling vragen wij ons af wat de gemeente precies bedoelt? Ook de termen 'negatieve optie' of 'commerciële wijze' roepen meer vragen op. Wij vragen u dan ook om een duidelijke uitleg en toelichting van deze termen.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Inhoudelijk zal het minimabeleid van Roerdalen door de wetwijzigingen niet veranderen. Het Rijk zal de inkomenssterugging door afschaffing van kindregelingen door fiscale maatregelen compenseren.

De afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand heeft geen consequenties voor de premiebetaling van de huidige aanvullende ziektekostenverzekering. De gemeente mag geen inkomenspolitiek voeren, hetgeen inhoudt dat de gemeente de door het Rijk vastgestelde uitkeringsnormen niet mag aanvullen middels bovenwettelijke regelingen.

De gemeente is voornemens de inkomensnorm van 110% te verhogen naar 120%. Daarover is evenwel nog overleg gaande met de regiogemeenten.

3. Doelgroepen

In de notitie worden de doelgroepen niet nader gespecificeerd en niet uitgewerkt met onder andere bedragen.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

In feite gaat het om een indeling van de groep uitkeringsgerechtigden op basis van de loonwaarde die zij vertegenwoordigen. Het participatiebudget wordt prioritair ingezet op instrumenten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, werkzaamheden te laten verrichten binnen de reguliere arbeidsmarkt en daardoor een toegevoegde waarde te creëren.

4. Arbeidsgehandicapten

De CRR is benieuwd hoeveel mensen onder deze noemer bij de gemeente Roerdalen vanaf 1 januari 2015 gaan komen. Dat zijn onder andere mensen die niet meer tot de WSW-populatie worden gerekend, maar ook goedgekeurde Wajongers en jeugd die afkomstig is uit het speciaal onderwijs. Uit diverse berichten blijkt nu al dat werkgevers (twee op de drie bedrijven) niet openstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hoe denkt de gemeente deze mensen aan het werk te krijgen?

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Het gaat om plusminus 80 extra uitkeringen in de periode 2013-2018. Vooralsnog gaat het UWV deze keuringen verrichten.

De overheid heeft 25.000 banen toegezegd aan deze doelgroep. In de arbeidsmarktregio Roerdalen gaat het dan om 45 banen. Er worden afspraken gemaakt over de invulling van de arbeidsplaatsen.

5. Afschaffing WSW

In deze kleine arbeidsmarktregio zijn er twee sociale werkvoorzieningen, te weten Westrom in Roermond en De Risse in Weert/Nederweert. In de notitie wordt al aangegeven dat de WSW uit het participatiebudget zal worden gefinancierd, waarbij de verwachting is dat de WSW zo' n 97% van het budget zal opslokken, terwijl er voor mensen in de bijstand maar zo' n 3% overblijft. Derhalve rijzen de kosten voor het in stand houden van de WSW de pan uit, en blijft er praktisch niets over voor mensen in de bijstand. De CRR vraagt zich in gemoede af hoe deze wanverhouding tot stand is gekomen en of dit juist is?

Kunnen de overheadkosten niet teruggedrongen worden en zou een fusie niet aan te bevelen zijn?

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

De constatering van de CRR dat de kosten van de WSW hoog zijn is terecht. De aanbeveling om de overheadkosten van de WSW terug te dringen is reeds opgepakt. Ook loopt er een onderzoek naar een mogelijke fusie tussen Westrom en De Risse.

6. Sociaal deelfonds

Met enige regelmaat wordt in de Uitgangspuntennotitie geschreven over een 'sociaal deelfonds'. Zoals wij begrijpen, wordt het totale budget voor de uitvoering van de Participatiewet (samenvoeging van de 3 d' s: Wajong, WSW en bijstand) in één fonds gestopt. Bedragen worden niet genoemd. Wij zouden graag zien dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe hoog het bedrag gaat worden, wat de verdeelsleutel over de diverse doelgroepen is en hoe er onafhankelijk wordt gecontroleerd dat de bedragen inderdaad aan de juiste doelgroepen zijn besteed.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Het budget voor het inkomensgedeelte en het minimabeleid bestaat uit twee delen:

- a. Naast het Participatiebudget zal de gemeente voor de uitvoering van de nieuwe wet het zogeheten Buigbudget ontvangen. Dit Buigbudget is bestemd voor de betaling van de uitkeringen voor de algemene bestaanskosten.*
- b. De middelen voor het minimabeleid maken geen onderdeel uit van het participatiebudget, maar komen uit de algemene middelen. Extra middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar heeft, vallen onder dit budget. Na de start van het nieuwe minimabeleid zijn de uitgaven aanzienlijk gestegen.*

7. Tegenprestatie

De Uitgangspuntennotitie gaat er van uit dat de tegenprestatie op vrijwillige basis uitgevoerd wordt. De CRR sluit zich aan bij uw standpunt dat reeds bestaand vrijwilligerswerk en/of mantelzorg wordt gezien als een nuttige invulling van de tegenprestatie. Dit komt overeen met internationale verdragen waarin mensen inderdaad niet gedwongen kunnen worden verplicht onbetaald te werken.² De CRR adviseert de gemeente dan ook om de uitkeringsgerechtigden die nu al op deze vlakken actief zijn, schriftelijk te laten weten dat hun werk gewaardeerd wordt en wordt gezien als een vorm van tegenprestatie.

In onze optiek mogen bezuinigingen op de WMO niet leiden tot de onbetaalde gedwongen inzet van niet-opgeleide uitkeringsgerechtigden, terwijl het professionele team met een uitkering thuis zit. Als Cliëntenraad hebben wij u regelmatig geadviseerd en erop gewezen dat een tegenprestatie of vrijwilligerswerk niet mag leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt en tot verdringing van werk.

Nota bene merken wij op dat, indien de gemeente besluit een uitkeringsgerechtigde te dwingen om onbetaald (vrijwilligers-) werk bij een door de gemeente bepaalde organisatie, de gemeente verantwoordelijk is voor het voldoende verzekeren van deze uitkeringsgerechtigde³.

Wij vinden dat werk(-zaamheden) dat (die) als normaal geaccepteerd wordt(en) omschreven eigenlijk gewoon betaald moeten worden: conform tenminste het wettelijk minimumloon dan wel conform een daarvoor geldende cao.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

De gemeente is het eens met de CRR dat tegenprestatie of vrijwilligerswerk niet mag leiden tot verdringing van regulier werk.

Door de gemeente Roerdalen is een verzekering afgesloten voor vrijwilligers.

² We verwijzen naar artt. 5, 15, 23 en 31 van Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artt. 4, 23 en 24 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, art. 4 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en fundamentele vrijheden, en artt. 1, 2, 3, 4, en 26 van het Europees Sociaal Handvest en artt. 1, 3, 7 maar ook artt. 12 en 14 van Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

³ U bent volgens de CRR verplicht de gemaakte reiskosten te vergoeden, en deze niet voor rekening van de uitkeringsgerechtigde te laten komen. Hetzelfde geldt voor eventuele werkkleding: de gemeente is verantwoordelijk voor de kosten van of voor dan wel voor de feitelijke werkkleding.

Op de rest van de vragen of opmerkingen van de CRR wordt geen reactie gegeven.

8. Vertegenwoordiging vertegenwoordiger cliëntenraad

Aangezien de gemeente als overheid intensief samenwerkt met de andere gemeenten, UWV, sociale partners en werkgevers pleiten wij ervoor dat in dat verband ook een vertegenwoordiger van de cliëntenraad vertegenwoordigd is om de belangen van de cliënten te kunnen dienen.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

De belangen van de cliënten zijn in de verordening cliëntenraad geregeld.

9. Nuggers

Omdat de middelen beperkt zijn, vraagt de CRR zich af waarom er financiële ondersteuning wordt gegeven aan mensen die niet een beroep hoeven te doen op de sociale wetgeving.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Volgens de wettelijke regeling mag deze groep niet worden uitgesloten.

10. Mensen zijn verantwoordelijk

Het is evident dat mensen zelf verantwoordelijk zijn, en voor het merendeel van de burgers geldt ook dat ze dat zijn.

De vraag is hoe er wordt beoordeeld of een klant zich voldoende inspant?

Ook willen wij de informatieplicht van de gemeente onder de aandacht brengen. De gemeente dient de mensen te wijzen op hun rechten alsmede aanvullende financiële regelingen, niet alleen op hun plichten. We zouden graag zien dat de gemeente dat anticiperend doet.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Deze inspanning wordt gemeten aan de vooraf gemaakte afspraken. De uitkeringsgerechtigde dient vooraf te weten wat van haar of hem verwacht wordt. Op de overige vragen wordt geen reactie gegeven.

11. Financiën

In de notitie wordt niets geschreven over de grootte dan wel hoogte van het budget. Om beleid te kunnen beoordelen en uit te voeren zijn er cijfers over de beschikbare middelen noodzakelijk.

Over de financiën hebben we de volgende vragen:

- Wat is de verdeelsleutel van de doelgroepen?
- Hoe wordt de verdeling gecontroleerd?
- Kan de verdeling tussentijds worden bijgesteld als een doelgroep onverwacht groeit?

Doelmatigheid en doeltreffendheid zouden naar ons oordeel uitgangspunten moeten zijn, waarbij helder omschreven zou moeten worden wat hieronder wordt verstaan en hoe deze worden bereikt.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Het volledige participatiebudget maakt onderdeel uit van het sociaal deelfonds. Het betreffende budget is echter geormerkt zodat de hoogte van dit budget te herleiden valt. Hetzelfde geldt voor de verdeelsleutel.

Op de overige vragen wordt geen reactie gegeven.

12. Vakmanschap

Net zoals de uitkeringsgerechtigden verantwoordelijk zijn, zijn ook de ambtenaren verantwoordelijk voor hun professionaliteit en deskundigheid. Vakmanschap en meesterschap worden eigenlijk verondersteld.

Reactie Gemeente Roerdalen d.d. 16 september 2014:

Dit onderwerp hoort niet tot het takenpakket van de CRR.

3.1.1.1 VERORDENINGEN PARTICIPATIE

Op basis van de hierboven beschreven uitgangspunten heeft de gemeente Roerdalen een aantal verordeningen gemaakt. De gemeente vroeg de CRR om advies.

Brief CRR inzake verordeningen Participatiewet d.d. 7 oktober 2014:

Eigen beoordelings- en beleidsvisie

Allereerst wil de CRR benadrukken dat, waar de gemeentelijke overheid weinig tot geen vrije beleidsruimte is gelaten door de wetgever, er in de optiek van de CRR zoveel mogelijk gebruik gemaakt zou moeten worden van de beoordelingsruimte die er nog wel is. Ook in de uitvoering kunnen door een milde aanpak de harde kanten van de wet worden afgeslepen.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

In het gemeentelijk beleid wordt veel waarde gehecht aan de mogelijkheden waarover onze uitkeringsgerechtigden beschikken. Persoonlijke motivering speelt hierbij een veel grotere rol dan dwang. De gemeentelijke afstemmingsverordening is een uitwerking van de wettelijke regelingen. De gemeente beschikt hierbij over een beperkte beleidsruimte.

De afstemming is echter een middel en geen op zichzelf staand doel. Hiermee zullen wij zeer zorgvuldig en terughoudend omgaan.

Maatwerk

Er moet in de optiek van de CRR in alle gevallen sprake zijn van maatwerk richting de uitkeringsgerechtigde(n). Ook is van belang dat de bejegening van de uitkeringsgerechtigden door de consulenten volgens de algemeen aanvaarde (fatsoens-) normen verloopt. Voor ons vormen de richtlijnen van de Nationale Ombudsman een goed uitgangspunt in deze kwestie, en wij zouden dan ook graag zien dat de consulenten hiervan kennisnemen.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Ook in dit geval is de gemeente het volledig met de CRR eens. De gemeente hecht groot belang aan het verrichten van maatwerk omdat de behoefte van de individuele cliënt richtinggevend is voor onze dienstverlening. Een correcte benadering van uitkeringsgerechtigden is voor ons een gegeven en staat niet ter discussie.

Privacy

Daarnaast vinden we het belangrijk dat de privacy van burgers geborgd wordt door de gemeente, daar volgens ons de systemen nog altijd toegankelijk zijn voor iedere ambtenaar. Dit vergt een urgente en noodzakelijke aanpassing van de toegankelijkheid op basis van de functie van de betreffende ambtenaar. In dit kader wijzen we nog op een brief van minister Plasterk waarin hij een beleidsvisie met richtlijnen geeft voor het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens in de gemeentelijke praktijk in het kader van de decentralisaties⁴.

Dit een en ander klemmt temeer nu binnenkort het nieuwe Systeem Risico Indicatie (SyRI) zal worden ingevoerd, ondanks fundamentele kritiek daarop van de Raad van State en het College Bescherming Persoonsgegevens. Dit is een 'vergaande beperking van de

⁴ Brief d.d. 27 mei 2014; nr. 62 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer.

persoonlijke levenssfeer', aldus de RvS. 'De opsomming lijkt niet bedoeld om in te perken, maar om zo veel mogelijk armslag te hebben.' Doordat de filtercriteria vrijelijk kunnen worden aangepast, zou het profileren kunnen uitmonden in een 'fishing expedition': het hengelen naar specifieke prooien.

Het SyRI is bedoeld om gemeenten en overheidsinstanties effectiever te laten zoeken naar mensen die uitkeringen of toeslagen misbruiken. Het is de uitwerking van de vernieuwde Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) die vorig jaar door de Tweede Kamer is aangenomen. Voor verwerking in SyRI komen de volgende gegevens in aanmerking, zo meldt de wet: arbeidsgegevens, boetes en sancties, fiscale gegevens, gegevens roerende en onroerende goederen, handelsgegevens, huisvestingsgegevens, identificerende gegevens, inburgeringsgegevens, nalevingsgegevens, onderwijsgegevens, pensioengegegevens, reïntegratiegegevens, schuldenlastgegevens, uitkerings-, toeslagen- en subsidiegegevens, vergunningen en ontheffingen, zorgverzekeringsgegevens. Een overheidsdienst kan aan de hand van deze data een 'risicomodel' opstellen dat als een soort filter fungeert, waarna er vanzelf 'risicomeldingen' uit het systeem rollen: personen die misschien frauderen. Het systeem is vergelijkbaar met het profileren van criminelen. De verdachten komen in een database terecht.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De gemeente onderschrijft het standpunt van de CRR dat de overheid zeer zorgvuldig dient om te gaan met vertrouwelijke gegevens van burgers waarover zij beschikt.

De gemeente Roerdalen doet al het mogelijke om bij de uitvoering van haar taken de privacy van de inwoners te respecteren.

Op de zorgen die de CRR uit ten aanzien van het SyRI-systeem wordt in deze reactie niet verder ingegaan.

Bespreking verordeningen

1. Afstemmingsverordening

Artikelsgewijze behandeling

In de toelichting bij art. 5 wordt gesproken over 'lik-op-stukbeleid', terwijl de termijn op 1 jaar is gesteld. Dat is in de ogen van de CRR te lang om nog te kunnen spreken van 'lik-op-stuk', dus waarom wordt de termijn niet op maximaal 6 maanden gesteld?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

We hebben voor 12 maanden gekozen omdat dit praktische voordelen oplevert in de uitvoeringspraktijk. Indien een overtreding langer dan 6 maanden duurt, kan deze verlaging toegepast worden zonder dat er sprake is van recidive.

Art. 8 sub b: De CRR vraagt zich af of de wetgever heeft bedoeld om hier 'niet of onvoldoende meewerken' te noemen? De wet rept enkel over niet-nakomen (en niet over niet-voldoende-nakomen): Artikel 18, lid 2 PW: "Het college verlaagt de bijstand... ter zake van het niet-nakomen ...van de verplichtingen". Een lagere regeling mag niet in strijd zijn met een hogere (lex superior derogat legi inferiori).

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Deze opmerking is correct. Inhoudelijk wordt met 'niet meewerken' hetzelfde bedoeld als niet nakomen. Het is zeker niet de bedoeling om hier een bepaling te creëren die strijdig is met de hogere wet.

Art. 10: De CRR stelt voor een regeling mogelijk te maken. Bijvoorbeeld 3 maanden 33%. 100% korten heeft onmiddellijke armoede en problemen tot gevolg. We zijn niet voor dergelijke draconische kortingen, maar als de wetgever een dergelijke korting wil, moeten de uitvoerders proberen de negatieve effecten ervan waar mogelijk te mitigeren. Volgens de CRR wordt met deze maatregel het paard achter de wagen gespannen. Vandaar het advies een (verzachtende) regeling mogelijk te maken.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De gemeente heeft bewust niet gekozen voor een spreiding van de verlaging over drie maanden. Van een verlaging met 100% van de uitkering gedurende 1 maand gaat een

preventieve werking uit. Indien dit leidt tot sociale of maatschappelijk ongewenste gevolgen zal de gemeente maatwerk toepassen en hierbij gebruik maken van uw suggestie.

Artikel 11 gaat over een inkeerregeling. In de ogen van de CRR is het, ter voorkoming van willekeur, wenselijk dat nadere regels worden gemaakt. Berouw, onwetendheid en bijzondere omstandigheden zouden tot een ruimhartige toepassing van de inkeerregeling moeten leiden.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De inkeerregeling is opgenomen in ons afstemmingsbeleid. Deze zal dan wel beperkt blijven tot situaties waarin sprake is van recidive. Het plan is om dit in beleidsregels verder uit te werken.

Artikel 13 handelt over zeer ernstige misdragingen. De CRR is van oordeel dat deze tijdens werktijd (lees: kantoortijden) plaats moeten vinden, anders vallen deze gedragingen naar onze mening onder het strafrecht. Wordt hier nog nader beleid voor gemaakt? De CRR zet nu al een groot aantal vraagtekens, vooral om te benadrukken dat dit onderwerp uiterst lastig is. Wat is verbaal geweld? Wat is intimidatie? Wanneer is er sprake van discriminatie? Hoe wordt bewijs geleverd? Terughoudendheid is geboden. De CRR pleit voor een empathische benadering en in elk geval een correcte bejegening van de cliënt.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De overtreding dient in relatie te staan met het werk en de werkomgeving. Uw opmerking dat gedragingen die buiten werktijd plaatsvinden onder het strafrecht vallen is correct en ook conform de jurisprudentie. Voor de uitleg van de verschillende gedragingen zal aansluiting worden gezocht bij het gemeentelijk agressieprotocol. De maatregelen zijn alleen van toepassing op extreme situaties.

Het is onmogelijk om deze gedragingen in concrete regels vast te leggen. Wij willen een onafhankelijke tussenpersoon inschakelen om, voorafgaand aan een juridische procedure, te bemiddelen.

2. Re-integratieverordening

Al eerder heeft de CRR aangegeven van mening te zijn dat passend werk de beste weg uit armoede is. Dat werk moet echter wel voorhanden zijn. We vragen ons af of alle inspanningen die middels de re-integratieverordening geleverd moeten worden, tot meer werk leidt. Hooguit zou hier een waterbed-effect kunnen ontstaan: aan de ene kant wordt het bed naar beneden gedrukt, aan de andere kant stijgt het. Volgens de CRR moet er een nieuwe arbeidsmarktvisie ontwikkeld worden. Mede ook door de toenemende robotisering laaien oude discussies over een basisinkomen, herverdeling van werk, en banengarantieplannen gelukkig weer op. De CRR wil daar graag een bijdrage aan leveren.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De door u vermelde ontwikkelingen hebben onze aandacht. Indien u een bijdrage wenst te leveren aan de ontwikkeling van de nieuwe arbeidsmarktvisie nodigen we u daar van harte toe uit.

Artikelsgewijze behandeling

Artikel 3 sub 2: Welke voorliggende voorziening wordt hier bedoeld?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Een voorbeeld van een voorliggende voorziening is een traject dat op basis van een andere regeling wordt aangeboden. De voorziening is doelmatig indien deze past bij de situatie en waarvan vooraf verwacht mag worden dat deze snel tot resultaten zal leiden.

Artikel 5 lid 2: Is de werkstage met behoud van de uitkering of wordt een stagevergoeding toegekend? Welke garanties op duurzaam werk worden de uitkeringsgerechtigde geboden?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Indien het een uitkeringsgerechtigde betreft zal de uitkering worden voortgezet. De inlenende werkgever zou eventueel een stagevergoeding kunnen betalen.

Op basis van deze artikelen kan geen garantie worden geboden op duurzaam werk.

Artikel 7: Scholing. Wat verstaat u onder arbeidsmarktrelevant? Wat zijn de criteria daarbij? Aan de hand waarvan wordt dit bepaald? Wordt hier nog beleid op gemaakt? Wordt CRR hierbij betrokken?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De scholing dient gericht te zijn op de behoefte van de arbeidsmarkt. Om die reden dient de scholing aan de volgende criteria te voldoen: korte duur en uitzicht op een baan. Ook bij scholing zullen wij maatwerk toepassen.

De voorzieningen in deze re-integratieverordening zullen wij in verdere beleidsregels uitwerken.

Artikel 8: Hoe wordt bepaald wat additionele werkzaamheden zijn? Wie toetst? Waaraan? Waarom is gekozen voor het bedrag van €300, - per zes maanden? Wat is de achterliggende gedachte?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Op basis van een bestaande regeling van een buurgemeente is gekozen voor het bedrag van €300. De doelstelling van de regel is om de beloning van additionele werkzaamheden en reguliere werkzaamheden enigszins te compenseren.

Op de vraag wat additionele werkzaamheden zijn, wordt niet ingegaan.

Artikel 12: De CRR vraagt zich af of de gemeente een no-risk-verzekering heeft afgesloten? De CRR adviseert dit wel te doen.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De gemeente zal per 1 januari 2015 een no-riskpolis afsluiten.

In het algemeen over deze verordening:

- Hoe wordt bepaald wie welke voorziening krijgt?
- Ziet de verordening vooral op inzet voor kansrijke mensen of is deze juist voor mensen met een arbeidsbeperking? Wat zijn de mogelijkheden voor een groepsgerichte aanpak? En waar blijft individuele benadering noodzakelijk?
- De CRR adviseert de gemeente in te zetten op ontzorgen van werkgevers, zodat de drempel om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen verlaagd wordt. Denk daarbij aan no-riskpolis, maar ook op het verminderen van bureaucratie.
- Voorkom verdringing op de arbeidsmarkt. Zorg voor serieuze (reguliere) banen en zinvolle activiteiten. Mensen zijn gebaat bij werk dat hen uit de armoede helpt. CRR vraagt aandacht voor perspectief op duurzame arbeid. Hoe wordt dit in de gemeente Roerdalen in het garen gehangen?
- Goede informatievoorziening en communicatie: Gemeente, geef aan wat wel mogelijk is en wat er verwacht wordt van cliënten. We pleiten voor een pro-actief communicatiebeleid.
- Budgetten zijn niet geoormerkt. Advies CRR: Zorg voor goede rapportage van bestedingen van het geld aan de doelgroepen. En mocht er (door te voorzichtig beleid) geld overblijven, oormerk het voor komende jaren voor hetzelfde doel.
- Het verslag van de gemeente over doeltreffendheid van het re-integratiebeleid moet het oordeel van de cliëntenraad bevatten. CRR: Hoe ziet de CRR dit terug?
- Hoe wordt de kwaliteit van de dienstverlening aan werkgevers gemeten en op peil gehouden?
- Advies CRR: Let erop dat ook groepen die minder kansrijk zijn - en dus duurder voor de gemeente - ook aan bod komen. Dat geldt ook voor mensen (met en arbeidsbeperking) zonder uitkering en dus geen winst op uitkeringen voor de gemeente.
- Advies CRR: Gemeente, vraag na hoe de werknemersvoorzieningen van het UWV eruit zien.
- Advies CRR: Gemeente besteedt aan de kwaliteit van re-integratietrajecten (alleen door bedrijven met Blik op Werk-keurmerk).

- Advies CRR: In het kader van grip op je leven en zelfregie is het goed dat de werkvoorziening van de cliënt zelf is. Dan heeft hij er zelf zeggenschap over. CRR: Is dat zo, gemeente?
- Advies CRR: Hanteer begrippen niet door elkaar en met verschillende doelen, zoals stage en proefplaatsing bijvoorbeeld.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Momenteel worden voorbereidingen getroffen om een Werkbedrijf op te richten. De door u gestelde vragen hebben vooral betrekking op het taakveld van het Werkbedrijf. Zodra meer bekend is over de organisatie van dit overlegorgaan zullen wij u hierover informeren. Op dát moment beschikken wij over de benodigde informatie om op uw adviezen en vragen te reageren.

3. Verordening individuele studietoeslag

Met de nota van wijziging wordt de voorwaarde dat een belanghebbende met voltijdse arbeid niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon veranderd in dat een belanghebbende niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon. Bij het opstellen van de verordening individuele studietoeslag zal met de ruimere doelgroep rekening moeten worden gehouden. Dat lijkt niet het geval te zijn.

De CRR pleit voor een ruime doelgroepomschrijving.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Uw constatering dat de individuele studietoeslag alleen bedoeld is voor Wajongers is niet correct. De regeling is bedoeld om studiefinanciering voor studerende die vanwege arbeidsbeperkingen niet in staat zijn om bij te verdienen te compenseren.

Artikelsgewijze behandeling

Artikel 2: Met de negatieve optie krijgen de potentieel rechthebbenden een brief waarin is aangegeven dat de gemeente het voornemen heeft een individuele studietoeslag te verstrekken. De CRR adviseert dit.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

De negatieve optie is op verzoek van de gemeente Weert in de conceptverordening opgenomen. Hoewel de gemeente Roerdalen hiervoor niet kiest streven we er wel naar het aanvraagproces laagdrempelig en regel-arm in te richten.

Artikel 3: Voorstel CRR ten aanzien van de doelgroepomschrijving: 'De belanghebbende die de leeftijd van 18 jaar of ouder heeft, doch niet ouder is dan 27 jaar, recht heeft op studiefinanciering, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft en van wie is vastgesteld dat hij met voltijdse arbeid niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden heeft tot arbeidsparticipatie.'

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Hier wordt hetzelfde bedoeld. We hebben deze formulering gebruikt om onze verordening op één lijn te brengen met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio Midden-Limburg.

Artikel 5 lid 1: de CRR stelt voor om het bedrag aan het begin van het schooljaar uit te betalen, want dan worden de meeste kosten gemaakt.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Deze opmerking is correct en zal zoveel mogelijk worden gevolgd.

4. Verordening Cliëntenparticipatie

De CRR heeft de vrijheid en het initiatief genomen om zelf een volledige verordening op te stellen. Dit voorstel wordt door de gemeente gevolgd met uitzondering van de aanstelling van een ambtelijk secretaris, het aantal vergaderingen en de begrotingsystematiek. Hierover is een gesprek met de gemeente gevoerd.

5. Verordening persoonlijk participatiebudget

De CRR vindt het opmerkelijk dat er een onderscheid wordt gemaakt in mensen met arbeidsverplichting en mensen zonder arbeidsverplichting. Deze laatste groep komt in aanmerking voor het PPB, wat hoger is dan de MAB (maatschappelijk actief bonus voor

mensen met arbeidsverplichting). De CRR is van mening dat de laagte van het inkomen een rol moet spelen bij het al dan niet toekennen van een toeslag.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

In overleg met de buurgemeenten van de MER is besloten om de verordening Persoonlijk Participatiebudget een andere naam te geven, te weten verordening Individuele Inkomensvoetstuk gemeente Roerdalen 2015. Deze naam sluit beter aan bij artikel 36 van de Participatiewet.

Komt er een koopkrachttegenstelling als bedoeld in artikel 36 a PW? Blijkens lid 2 van dit artikel komt er een algemene maatregel van bestuur. Is deze al bekend en wat betekent dit voor de gemeente Roerdalen. Wordt er ook publicitair nog aandacht aan besteed?

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Op korte termijn zullen de uitkeringsgerechtigden en minima van de gemeente Roerdalen geïnformeerd worden over deze regeling. Naast de lokale voorlichting loopt er een landelijke voorlichtingscampagne over deze tegenstelling. De tegenstelling zal in ieder geval in 2014 worden uitbetaald.

Artikelswijze behandeling

Art. 2: In de verordening worden mensen met een sollicitatieverplichting uitgesloten van het persoonlijk participatiebudget. Deze groep kon nog wel in aanmerking komen voor de Maatschappelijk Actief Bonus in 2014. Dit neigt volgens de CRR naar rechtsongelijkheid. Deze groep beschikt over hetzelfde lage inkomen op bijstandsniveau. Waarom worden uitkeringsgerechtigden met een arbeidsverplichting uitgesloten, terwijl daar geen objectieve grond voor bestaat? Waarom wordt de norm van 110% gekozen? De CRR pleit voor een hogere norm, te weten 130%.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Dit onderscheid wordt gemaakt om personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt te stimuleren om aan het werk te gaan.

De gemeente heeft besloten om de inkomensgrens vast te stellen op 120% voor het gehele minima- en bijzondere bijstandsbeleid.

Artikel 4: Vanwaar de verschillen? Het is een persoonlijk recht en niet afhankelijk van de gezinssituatie.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

In principe is het persoonlijk participatiebudget een persoonlijk recht. Echter voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagen hebben wij aansluiting gezocht bij de individuele inkomenstoelage die zoals u weet een voortzetting is van de langdurigheidstoelage. Tevens hebben wij deze regeling ten behoeve van de uitvoerbaarheid afgestemd met onze partnergemeenten in de MER.

6. Verordening tegenprestatie

De CRR heeft hier in het verleden al meerdere malen, ongevraagd, advies over gegeven, derhalve verwijzen wij naar de eerder uitgebrachte adviezen. Niettemin willen wij nogmaals het volgende onder uw aandacht brengen:

- Artikel 9 PW: het moet gaan om onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten, die naast re-integratieactiviteiten staan en niet leiden tot verdringing. Mag, naar ons oordeel, zonder meer als secundaire doel arbeidsinschakeling hebben.
- CRR: Wat verstaat de gemeente concreet onder maatschappelijk nuttige activiteiten?
- Wat is beperkt in duur en omvang? Het moet tijdelijk zijn. Er mag geen verdringing plaatsvinden. CRR: Hoe wordt dit bewaakt? Additionaliteit is belangrijk. Dit moet regelmatig worden gecheckt. CRR: Hoe gebeurt dit?
- De maatschappelijk nuttige activiteiten worden niet opgelegd aan duurzaam arbeidsongeschikten en ook niet aan Nuggers en ANW-ers; ook alleenstaande ouders zijn vrijgesteld of mensen die alleen bijzondere bijstand ontvangen.

- Gemeente kan mantelzorgers en vrijwilligerswerk vrij stellen. CRR pleit hiervoor en verzoekt de gemeente aan de daarvoor in aanmerking komende uitkeringsgerechtigden schriftelijk duidelijkheid te verschaffen.
- Een algemene vergoeding (niet zijnde loon) kan worden vrijgelaten tot €95,— per maand. Gemeente kan bepalen dat tot €150,— per maand wordt vrijgelaten. CRR pleit voor dit laatste.
- Verschil vrijwilligerswerk en tegenprestatie: tegenprestatie is verplicht.
- Advies CRR: Houd rekening met specifieke situatie (leeftijd, opleiding, werkervaring en andere persoonlijke omstandigheden) van de cliënt, anders is er sprake van dwangarbeid (EVRM). De CRR pleit ervoor om dit een en ander met de cliënt te bespreken. De tegenprestatie moet ' naar vermogen' zijn. Passend en in overeenstemming met lichamelijke en geestelijke gezondheid. De CRR gaat ervan uit dat u hier attent op bent.
- Sluit aan bij wat de cliënt zelf wil. CRR pleit hiervoor.
- CRR zou goede afspraken willen maken over (professionele) begeleiding en bejegening in de organisaties waar ze gaan werken. En over hoe vaak en wat gerapporteerd wordt. Hoe zit het met verzekering, werkkleding, vervoer en kosten ervan, kinderopvang e.d.? Hoeveel uren per week?
- CRR: Graag ook duidelijke afspraken over de gevolgen bij weigering.
- Voorkom onrust hierover door goede voorlichting. Dit laatste blijft essentieel wat CRR betreft.
- B&W stelt beleidsregels op over welke werkzaamheden/activiteiten en voorwaarden die gelden. Advies CRR: Betrek CRR hier bij.

Reactie gemeente Roerdalen d.d. 4 november 2014:

Wij waarderen het dat u een uitgebreid advies heeft uitgebracht over de tegenprestatie. In de concept verordening hebben wij deze door u vermelde uitgangspunten deels verwerkt.

Bij weigering van een tegenprestatie geldt de afstemmingsverordening waarin duidelijk de consequenties bij het weigeren van een tegenprestatie zijn weergegeven. Ook ten aanzien van deze verordening zullen nog nadere beleidsregels worden opgesteld. Hierbij zal rekening gehouden worden met de persoonlijke voorkeuren van de

uitkeringsgerechtigde, diens motivatie en de individuele omstandigheden. De oplegging van de tegenprestatie zal altijd in overleg met de uitkeringsgerechtigde plaatsvinden. Ook zullen de werkzaamheden nader gespecificeerd worden waarbij aandacht is voor het voorkomen van verdringing. Zodra de concept beleidsregels gereed zijn zullen wij advies bij u inwinnen.

3.1.1.2 BELEIDSREGELS PARTICIPATIE

Bij brief van 16 december 2014 heeft de Cliëntenraad Roerdalen geadviseerd over de voorgestelde beleidsregels inzake de deelgebieden van de Participatiewet. De beleidsregels zijn een nadere uitwerking van de hiervoor besproken verordeningen. De gemeente heeft bij brief van 23 december 2014 op onze adviezen gereageerd. Hieronder zal het een en ander besproken worden.

1. Privacy

In ons laatste advies heeft de CRR wederom de bescherming van de privacy aangekaart, vooral omdat we daarover grote zorgen hebben en houden. In haar reactie geeft de gemeente aan dat zij ons standpunt deelt dat de overheid zeer zorgvuldig om dient te gaan met vertrouwelijke gegevens van de burgers. De bescherming van de privacy van de burgers staat dus niet ter discussie, die moet goed geborgd zijn. Niettemin constateren we dat er in de praktijk momenteel nog niet veel concreets is gedaan om de privacy van uitkeringsgerechtigden daadwerkelijk te borgen.

1. De CRR roept het College op om met bekwame spoed een verordening op te stellen met daarvan afgeleid beleids- en uitvoeringsregels, zodat inzage in het (digitale) dossier van burgers én uitkeringsgerechtigden is vastgelegd, opdat voor ambtenaren duidelijk is wie, wanneer en waarom inzage mag hebben in dat dossier.

2. Bovendien zou u er goed aan doen de burgers te informeren over inzage in de particuliere dossiers, zeker als een burger daar op grond van artt. 35 en 36 Wet bescherming persoonsgegevens concreet om vraagt.

3. Ten slotte zouden we u willen adviseren om dossiers niet voor iedere ambtenaar toegankelijk te maken, maar het systeem te beveiligen door middel van accreditaties passend bij de functie en werkzaamheden.

4. Ook zouden wij graag de twee jaar geleden toegezegde privacy-protocollen willen ontvangen, zodat wij inzicht krijgen hoe de bescherming van de privacy van uitkeringsgerechtigden is geregeld.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

We onderschrijven uw standpunt dat de overheid zeer zorgvuldig dient om te gaan met vertrouwelijke gegevens van burgers waarover zij beschikt. De gemeente Roerdalen doet al het mogelijke om bij de uitvoering van haar taken de privacy van de inwoners te respecteren.

Er is een werkgroep binnen de gemeentelijke organisatie bezig om het privacy beleid vorm te geven en hierbij wordt gebruik gemaakt van de landelijke richtlijnen van KING en de VNG.

Uw vraag over inzage in het persoonlijke dossier is een recht van iedere burger. Er bestaan vooralsnog geen plannen om hier algemene communicatie over bekend te maken.

De dossiers zijn slechts toegankelijk voor de medewerkers die ook qua taken betrokken zijn bij het werkterrein van sociale zaken. Dit betekent dat ook de klantadviseurs van het servicecentrum geautoriseerd dienen te zijn.

Vanuit de informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) is het verzoek gekomen aan iedere gemeente om zich 'officieel' aan te sluiten bij de IBD. De gemeente Roerdalen heeft dit dan ook gedaan en is inmiddels toegelaten.

2. Bejegening van uitkeringsgerechtigden

Ook dit punt heeft onze aandacht, zolang er over wordt geklaagd. Het gaat om de menselijke waardigheid en elementaire fatsoensnormen.

De attitude van de medewerkers zou een positieve en cliëntvriendelijke insteek moeten hebben. Het vertrouwen moet er zijn dat cliënten met hun twijfels, vragen, opmerkingen of informatie met een gerust hart bij de gemeente aan kunnen kloppen en dat er behulpzaam en gewillig op ingegaan wordt.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

De gemeente Roerdalen heeft dienstverlening hoog in het vaandel staan. Bij de uitvoering van de taken van de gemeente staat het belang van de burgers voorop. Een correcte benadering van cliënten acht de gemeente vanzelfsprekend.

De gemeente vraagt de CRR om haar over deze incidenten met betrekking tot onheuse bejegening te informeren en te adviseren.

3. Ongewenste effecten Fraudewet

Herhaaldelijk hebben wij als CRR aangegeven dat de strenge Fraudewet ongewenste effecten zou hebben. Onze vrees blijkt gegrond, nu een rapport over de gevolgen van de Fraudewet van de Nationale Ombudsman aantoonde dat met name welwillende en meewerkende uitkeringsgerechtigden door een ongelukkige fout of vervelend misverstand te hard worden getroffen door de sancties.

De CRR wijst voorts op een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB)⁵ van 24 november j.l. waarin behartigenswaardige dingen zijn gezegd over evenredigheid, verhouding tot het strafrecht en verwijtbaarheid. Hieruit zouden thans reeds beleidslijnen uitgehaald kunnen worden die door u direct toegepast kunnen worden.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

De uitspraak van de CRvB is bij ons bekend. We zullen bij de uitvoering, indien van toepassing, rekening houden met de uitspraak van de CRvB. Tot op heden hebben wij slechts een beperkt aantal boetes opgelegd. Hieruit blijkt dat wij ook in het verleden al coulant met de strenge regelgeving zijn omgegaan. We passen de zwaarte van de boete aan de mate van verwijtbaarheid van de gedraging.

⁵ ECLI:NL:CRvB:2014: 3754; d.d. 24 november 2014

4. Oproep tot spoedige evaluatie

Omdat ook de Participatiewet strenger is dan de Wet werk en bijstand, Wajong en WSW, zouden we in het kader van de kennis van en ervaring met het vorige punt graag met de gemeente willen evalueren hoe het gaat met de toepassing van de beleidsregels e.d. van de Participatiewet.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

Afgesproken is om de gemeenteraad voor de zomer op de hoogte te stellen van de effecten en resultaten van de participatiewet. De gemeente zal deze resultaten begin mei 2015 met de CRR bespreken.

Hieronder volgen adviezen van de CRR op de beleidsregels.

5. Beleidsregels re-integratie gemeente Roerdalen 2015

Op de eerste plaats is de verplichte zoekperiode van 4 weken ons een doorn in het oog. De overheid doet het daarmee voorkomen alsof de burgers niet of nooit op zoek zouden zijn naar betaald werk en lui zijn.

Ook maakt de gemeente geen onderscheid tussen mensen die een bijstandsuitkering aan moet vragen na het einde van de WW-termijn, en dus al maanden een intensieve periode van zoeken en verplichte workshops en trainingen achter de rug heeft. Het is bijzonder frustrerend om na zo' n traject, opnieuw hetzelfde pad van voren af aan in te moeten slaan.

Bovendien is een maand zonder inkomen, zonder geld niet menselijk en niet wenselijk en leidt tot andere problemen, zoals betalingsachterstanden met zorg, wonen e.d., hetgeen u ook niet zou moeten willen. Bovendien stelt u allerlei verplichtingen aan mensen die in ruil voor die verplichtingen niets ontvangen, wat volgens ons discutabel is. Deze strenge houding werkt niet en is zelfs contraproductief.

Voorts wijzen we er op dat het in deze gemeente gaat om ongeveer 250 uitkeringsgerechtigden/werkzoekenden, terwijl in de omgeving nauwelijks nog betaalde vacatures te vinden zijn. Het afgelopen jaar is de economie in Midden-Limburg

wederom gekrompen. Een perspectief op betaald werk is er bijna niet en toch worden allerlei verplichtingen opgelegd die vooral zien op kwantiteit en bijna niet op kwaliteit. De gemeente zou meer faciliterend moeten zijn en minder controlerend. We adviseren u vooral hier aandacht aan te besteden.

1. Een wachtmaand (voor nota bene iedereen) is in onze ogen in strijd met verdragsrechtelijke en wettelijke regels, zoals de zorg voor de bestaanszekerheid (art. 11 IVESCR, art. 20 lid 1 Gw) of recht op sociale zekerheid (art. 9 IVESCR, artt. 12 en 13 ESH, art. 20 lid 2 Gw). We adviseren u deze wachtmaand uit de beleidsregels te schrappen.

2. Ook vinden wij het onbegrijpelijk dat u enerzijds beweert dat betaalde arbeid de enige weg uit de armoede van de bijstand is, maar dat u aan de andere kant bijstandsgerechtigden stelselmatig en structureel gaat inzetten voor onbetaalde arbeid. Het inzetten van een participatieplaats als re-integratie-instrument is volgens de CRR niet toegestaan. Het lijkt ons dan ook dat dit fenomeen uit de beleidsregels geschrapt dient te worden. Er mag ook geen verdringing op de arbeidsmarkt plaatsvinden aldus de Participatiewet (en uw eigen verordeningen). Onbetaalde arbeid mag niet leiden tot oneerlijke concurrentie, goedkoop personeel voor (gemeentelijke) organisaties of bedrijven en het ontstaan van draaideuruitkeringsgerechtigden.

Er is inmiddels belangwekkende jurisprudentie gevormd over deze verplichte tegenprestatie. Daarin zijn criteria ontwikkeld waaraan dergelijke onbetaalde arbeid dient te voldoen. De CRR adviseert u deze als uitgangspunten voor uw beleid te nemen.

3. Wij adviseren u in het algemeen de wettelijke en jurisprudentiële criteria zorgvuldig toe te passen om aldus onnodige juridische procedures te voorkomen, kosten te besparen en om misbruik van de wet tegen te gaan. Immers, iedereen zou betaald moeten worden voor het verrichten van arbeid, anders is er sprake van dwangarbeid of slavernij (art. 8 IVBPR, art. 4 EVRM, art. 7 sub a IVESCR, art. 4 ESH).

4. Ook hebben wij met de teamcoördinator van de afdeling WIZ en de toenmalige wethouder afgesproken dat de termijn voor een afspraak en de uitnodiging daarvoor 2 weken bedraagt. We adviseren u dus ook dit aan te passen in uw beleidsregel (art. 3.2 a).

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

De zoekperiode wordt al sinds januari 2014 toegepast in de gemeente Roerdalen. Wij blijven bij de afhandeling van aanvragen binnen de wettelijke termijn van 8 weken. De datum waarop een persoon zich meldt wordt als aanvraagdatum voor de uitkering gehanteerd.

De gemeente streeft er naar het inspanningsplan aan te passen aan de ervaringen en competenties van de aanvrager, waarbij met name gekeken wordt naar de mogelijkheden en persoonlijke motivatie van de melder.

In de praktijk blijkt dat deze zoektermijn een zeer effectief middel is voor de invulling van de poortwachtersfunctie. Van het aantal meldingen dat wij ontvangen resulteert slecht een beperkt gedeelte in een aanvraag voor een uitkering omdat deze personen voor die datum werk hebben gevonden.

De maand zonder inkomen leidt in de praktijk ook nauwelijks tot problemen, dit omdat de uitkering achteraf wordt uitbetaald. Tevens dient de gemeente de wettelijke regeling inzake de voorschotverstrekking te respecteren.

De gemeente uiteraard op de hoogte van de zwakke economische situatie. Wij proberen de uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk te faciliteren door het aanreiken van vacatures en de verbeterde werkgeversbenadering. Daarnaast is er oog voor het aansterken van de economie in onze regio en de bevordering van de werkgelegenheid.

In de praktijk blijkt dat wij dan in het belang van de uitkeringsgerechtigde een afweging moeten maken tussen de risico's van verdringing en de versterking van de positie op de arbeidsmarkt van de individuele uitkeringsgerechtigde.

De tegenprestatie is geen re-integratie instrument. Zowel de verordening als de beleidsregels over tegenprestatie sluiten aan bij de criteria die de rechter heeft geformuleerd.

Er wordt zoveel mogelijk uitgegaan van maatwerk waarbij zorgvuldig gekeken wordt naar de mogelijkheden en competenties van de uitkeringsgerechtigde. Dit wordt bij het

begin van de uitkering vastgelegd in het plan van aanpak, dit plan wordt indien noodzakelijk regelmatig bijgesteld. We vinden de inbreng van de uitkeringsgerechtigde hierbij van groot belang.

De termijn van één week is gehanteerd omdat er bij re-integratie vaak spoedig gereageerd moet worden. Op vacatures en re-integratietrajecten dient snel gereageerd te worden. Wanneer een termijn van twee weken wordt gehanteerd bestaat het risico dat een vacature al ingevuld is.

Indien een uitkeringsgerechtigde verhinderd is op het moment van afspraak kan deze natuurlijk altijd verplaatst worden. Hier hebben wij begrip voor. Op het moment dat het gaat om het inleveren van gegevens zal een redelijke termijn gehanteerd worden.

9. Beleidsregel persoonlijk participatiebudget pensioengerechtigden 2015

1. De CRR pleit er voor om het persoonlijk participatiebudget voor minima zonder sollicitatieplicht ook in 2015 te handhaven, zeker nu u de langdurigheidstoelage heeft afgeschaft, waardoor mensen niet meer in aanmerking komen voor aanvullende regelingen.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

Het persoonlijk participatiebudget is niet afgeschaft. Deze regeling heeft een andere naam gekregen, namelijk individuele inkomenstoelage. De minima zonder sollicitatieplicht kunnen nog aanspraak maken op deze individuele inkomenstoelage. De pensioengerechtigden behoren niet tot de doelgroep van de Participatiewet. Om die reden hebben wij een afzonderlijke beleidsregel voor pensioengerechtigden vastgesteld.

2. Verder zijn wij van mening dat u de minima zelf actief dient te benaderen in het kader van uw plichten en het recht van de burger op informatie. Veel mensen weten niet dat zij in aanmerking kunnen komen voor deze regeling, getuige het bericht dat slechts 40% van de minimagelden worden uitgekeerd.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

De gemeente doet er op dit moment al veel aan om minima te attenderen op bestaande regelingen. Hierbij maakt ze gebruik van de inkomenskaart van de CRR. Ook in 2015 zullen wij veel aandacht besteden aan de voorlichting aan minima.

3. Volgens ons is artikel 4 ter zake van de uitsluitingsgronden voor pensioengerechtigden niet relevant. Een gepensioneerde kan niets hebben gedaan om zijn of haar inkomen te verbeteren, want deze 65+’ ers werken immers niet. De CRR adviseert u dit artikel te schrappen.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

Volgens artikel 4 van de beleidsregel heeft ook de pensioengerechtigde de verantwoordelijkheid om zoveel mogelijk zelf in zijn levensonderhoud te voorzien. Als voorbeeld noemen we het meewerken aan een schuldhulpverleningstraject wanneer dit noodzakelijk wordt geacht. In de praktijk zal het inderdaad weinig voorkomen.

10. Beleidsregel maatschappelijk actief bonus 2015

De maatschappelijk actief bonus moet naar ons oordeel voor minima zijn die volwassen zijn en die tot 120% van het wettelijk minimumloon als inkomen hebben; alle andere personen vallen daarbuiten. We adviseren u de beleidsregel op dat punt aan te passen.

De maatschappelijk actiefbonus (MAB) zou moeten worden voorbehouden aan volwassenen die qua inkomen tot de categorie minima behoren.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

Voor de maatschappelijk actief bonus gelden de hoofdregels voor bijzondere bijstand. Dit betekent dat jongeren beneden de 18 jaar geen aanspraak kunnen maken op deze regeling.

Tevens is een vermogenstoets van toepassing. Nuggers komen ook in aanmerking voor een maatschappelijk actief bonus indien ze aan de voorwaarden voor bijzondere bijstand voldoen.

Het bedrag wordt niet aangepast aan de norm voor het participatiebudget/de individuele inkomenstoelage, omdat wij uitgaan van het zicht op inkomensverbetering door een kortere afstand tot de arbeidsmarkt.

11. Beleidsregels tegenprestatie Participatiewet gemeente Roerdalen 2015

Arbeid moet betaald worden en verplichte werkzaamheden zonder betaling kunnen niet onder het mom van allerlei eufemismen zoals 'sociale activering' of 'arbeidsritme opdoen' worden toegepast. Indien u mensen echt aan het werk wilt helpen en uit de uitkering, is onbetaald werken geen oplossing.

Recent onderzoek toont aan dat verplicht (en ook niet-verplicht overigens) vrijwilligerswerk niet leidt tot betaald werk. Vrijwilligerswerk is een eigen keuze bij een organisatie naar keuze en voor het aantal uren naar keuze in een functie die men passend acht bij de eigen competenties en vaardigheden. De gemeente zou dan ook een andere rol in dezen moeten vervullen: men zou iedere inwoner moeten stimuleren om vrijwilligerswerk te doen, niet alleen de uitkeringsgerechtigde, en daarvoor ook de goede voorwaarden moeten scheppen. De CRR adviseert u hier aandacht aan te besteden.

Reactie gemeente d.d. 23 december 2014:

We begrijpen uw opmerking over het negatieve uitgangspunt. Deze beleidsregel is namelijk met name opgesteld voor de uitkeringsgerechtigden die niet zelf zoeken naar maatschappelijke activiteiten. Enkel wanneer er zelf onvoldoende gezocht wordt naar deze activiteiten zal de verplichte tegenprestatie worden opgelegd.

We zijn het met u eens dat vrijwilligerswerk een eigen keuze is, wij willen deze keuze dan ook bevorderen en ondersteunen. Het is in het belang van de gemeenschap en de individuele uitkeringsgerechtigden dat het vrijwilligerswerk past bij de interesses en competenties van de uitkeringsgerechtigde.

4.1. ARMOEDEBELEID

De gemeente stelt onze zorgen over de toenemende armoede in ons land te delen. Om die reden is de gemeente bezig met de verbetering van het gemeentelijk minimabeleid. Hoofddoelen van dit beleid: een effectievere inzet van voorzieningen om participatie van inwoners met een laag inkomen te stimuleren. De middelen dienen breder ingezet te worden, aldus de gemeente. Qua doelgroep wordt extra aandacht besteed aan kinderen uit gezinnen met een laag inkomen en aan ouderen.

In het kader van de nauwere samenwerking tussen de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen op het sociale domein is het wenselijk, aldus de gemeente Roerdalen om het sociaal beleid aft te stemmen. Men is bezig met een actualisering van het minimabeleid.

Stichting Leergeld

CRR brief 22 april 2014:

Sedert januari 2014 is Stichting Leergeld Roermond e.o. in Roerdalen actief. Deze stichting richt zich op gezinnen met schoolgaande kinderen tot 18 jaar die onder, op of net boven (tot 110% van het bruto minimumloon) het sociaal minimum moeten leven. De CRR pleit ervoor dat de gemeente het budget tussentijds aanpast, zodat meer kinderen kunnen blijven meedoen. De armoede en de nood zullen derhalve de komende tijd alleen maar groter worden. Ook de cijfers over de arbeidsmarkt zijn niet positief. Kinderen mogen van dit alles niet de dupe van worden. De CRR verzocht de gemeente derhalve Stichting Leergeld ruimhartig te steunen.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

De Stichting Leergeld heeft vooralsnog het geraamde budget voor 2014 niet overschreden. Verhoging is derhalve niet nodig. Aandachtspunt voor de gemeente blijft het bevorderen van de naamsbekendheid van deze organisatie.

Klijnsma-gelden

CRR brief 22 april 2014:

Landelijk wordt er 20 miljoen euro onder de Nederlandse gemeenten verdeeld om te besteden aan de burgers die te lijden hebben onder de armoede, werkloosheid en/of crisis. Klijnsma wil dat in het armoedebeleid vooral werk gemaakt wordt van het voorkomen van schulden en het vroeg signaleren van betalingsproblemen.

De CRR wil graag van de gemeente vernemen hoeveel de gemeente krijgt van die 'Klijnsma-miljoenen', of dat geld geormerkt is en of er inmiddels een plan heeft opgesteld hoe u denkt dat geld te gaan besteden. Als onafhankelijk adviesorgaan zou

de CRR dan ook graag worden betrokken bij het ontwikkelen van het beleid ten aanzien van deze armoedegelden en het vinden van de juiste bestemmingen.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

Hierover wordt door de gemeente met geen woord gerept.

Fonds Urgente Noden

Van de bijeenkomsten van de provinciale Armoedewerkgroep hebben wij geleerd dat er in iedere gemeente een 'Fonds Urgente Noden' moet bestaan c.q. bestaat om urgente aanschaffen voor minima mogelijk te maken. Wij vragen de gemeente dan ook informatie over dit Fonds binnen de gemeente te verstrekken en doen een beroep op de gemeente en de medewerkers van de afdeling WIZ om cliënten niet onnodig in de problemen te brengen door te trage afhandeling van aanvragen of door onjuist en onvolledig advies te geven.

Huisuitzettingen

CRR brief 22 april 2014:

Als gevolg van de stijgende armoede neemt het aantal huisuitzettingen schrikbarend toe. In 2013 zijn er 8% meer huisuitzettingen geweest ten opzichte van 2012. Het merendeel van de huisuitzettingen wordt veroorzaakt door een betalingsachterstand: zo' n 88% van de gevallen is hiervan het directe gevolg.

De CRR wil graag van het college vernemen hoeveel huisuitzettingen als gevolg van een huurbetalingsachterstand in de gemeente Roerdalen in 2013 aan de orde zijn geweest. Ook wil de CRR vernemen wat de gemeente doet aan preventie om bij minima betalingsachterstand te voorkomen bij de basale levensbehoeften zoals wonen, gas, water en elektra.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

De gemeente heeft de schuldhulpverlening uitbesteed aan de Plangroep, een externe partij. In 2013 heeft er geen enkele huisuitzetting plaatsgevonden.

Ziektekosten

CRR brief 22 april 2014:

De CRR attendeert de gemeente op het feit dat cliënten niet altijd aanvullend verzekerd zijn vanwege hoge kosten. Daarnaast dekt een aanvullende ziektekostenverzekering steeds minder en mensen moeten steeds meer zelf betalen. De CRR zou graag zien dat de gemeente ten aanzien van dit punt armoedegelden gebruikt dan wel hiervoor reserveert.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

In het nieuwe minimabeleid is voor de premie van een aanvullende ziektekostenverzekering in een tegemoetkoming voorzien van €25, - per maand per persoon.

Actieve volwassenen

CRR brief 22 april 2014:

Het is goed dat Stichting Leergeld zich bezighoudt met kinderen, maar de CRR wil ook de volwassenen onder de aandacht brengen, die ook graag sportief en cultureel actief willen zijn. De CRR pleit er dan ook voor om een deel van de armoedegelden te reserveren voor sportieve en/of culturele activiteiten voor volwassen minima.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

Qua doelgroep wordt extra aandacht besteed (aan kinderen uit gezinnen met een laag inkomen en) aan ouderen.

4.2 BEJEGENING VAN UITKERINGSGERECHTIGDEN

CRR brief d.d. 20 juni 2014:

Bij de CRR staat de humanisering van de relatie gemeente en cliënten hoog in het vaandel. Een menselijke maat dient ook in de bejegening het uitgangspunt te zijn. Dat vereist een houding van empathie.

Uit verhalen van cliënten blijkt evenwel keer op keer dat uitkeringsgerechtigden op een negatieve, stigmatiserende manier door ambtenaren worden behandeld. Bovendien benadrukt de CRR dat uitkeringsgerechtigden vooral op hun plichten worden gewezen en niet op hun rechten.

Bejegening consulenten

Over de bejegening door consulenten van de afdeling WIZ heeft de CRR meerdere verhalen/klachten ontvangen. De teneur die we daarin waarnemen, is dat niet alle formaliteiten in acht genomen worden. Mensen krijgen de toegezegde formulieren niet toegestuurd, besluiten worden slechts mondeling gegeven, waardoor juridisch bezwaar moeilijk wordt.

Het verstrekken van volwaardige informatie over wat mogelijk is in het sociale domein en de cliënten actief bij staan om de deze ruimte te benutten, getuigen van een te prijzen betrokkenheid.

Gesprekken

Het gaat hierbij zowel om telefonisch gesprekken als ook om gesprekken die in de spreekkamer gevoerd worden. Klantvriendelijkheid dient daarbij voorop te staan.

De klachten die de CRR bereiken geven echter een ander beeld. Volgens deze klachten verlopen gesprekken in een gespannen sfeer, zijn deze soms kortaf en onvriendelijk. Bij de cliënt wekt dit de indruk dat hij een lastpak is, een querulant.

Reactie gemeente d.d. 21 oktober 2014:

De gemeente Roerdalen zegt de dienstverlening hoog in het vaandel te hebben staan. Bij de uitvoering staat, aldus de gemeente, het belang van de burgers voorop en een correcte benadering wordt vanzelfsprekend geacht.

De gemeente gaat ervan uit dat de door de CRR aangedragen voorbeelden slechts incidenten zijn. In Roerdalen heeft de gemeente bij de beleidskeuzes gekozen voor de norm van de 'de menselijke maat' .

Op de aangedragen 'incidenten' wordt niet concreet ingegaan. Wel onderzoekt de gemeente of bij klachten over de dienstverlening een tussenpersoon kan worden ingeschakeld.

CRR:

We blijven de gemeente informeren over de signalen die ons ter zake van de bejegening bereiken en zullen de gemeente hierover blijven adviseren zolang de 'menselijke maat' vooral in woord en nog niet in daad wordt gepredikt.

De CRR juicht een 'ombudsman' bij klachten van harte toe. Vooralsnog is de wens van een onafhankelijk tussenpersoon bij klachten nog niet gerealiseerd.

3. DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

De CRR stelt deskundigheid op prijs; vooral de deskundigheid die opgedaan is op grond van ervaringen. Maar ook deskundigheidsbevordering van de theorie is belangrijk. De leden van de CRR zijn vanaf het begin verder bijgeschoold op het gebied van de sociale wetgeving en actuele ontwikkelingen door het volgen van Beginnerscursus Cliëntenraadsleden. Daarnaast worden door veel leden ook informatiebijeenkomsten gevolgd die door de Stichting De Pijler worden georganiseerd over onder andere de Participatiewet.

De CRR heeft een abonnement op de informatiedatabank van Kluwer/Schulinck: Grip op de WWB. Kluwer Schulinck biedt actuele kennis en helder inzicht in de sociale zekerheid in Nederland, vooral op het gebied van de WWB (vanaf 1 januari 2015 de Participatiewet). Alle leden van de CRR hebben toegang tot deze site en maken er ook regelmatig gebruik van.

Ook zijn we lid van Clip/Stimulansz. Deze organisatie bevordert deskundigheid van lokale groepen van belangenbehartigers, cliëntenraden en overige beïnvloeders van beleid in de sociale zekerheid. Dit doen ze om de positie van mensen met minimuminkomens te verbeteren en participatie vanuit hun eigen mogelijkheden en kracht te bevorderen. CliP ondersteunt groepen en organisaties om vanuit cliëntenperspectief vorm en inhoud te geven aan lokaal sociaal beleid. CliP biedt praktijkgerichte scholing en ondersteuning op het terrein van sociale zaken.

4. COMMUNICATIE

De CRR heeft om naamsbekendheid te generen en om haar werkzaamheden onder de aandacht te brengen bij de inwoners van gemeente Roerdalen een aantal communicatie-activiteiten ontplooid.

Allereerst heeft de CRR een website laten ontwikkelen, waarbij de invoer van de content volledig door twee leden wordt gedaan.⁶ Het doel is om de website zo informatief als mogelijk te houden, waarbij aandacht wordt besteed aan wet- en regelgeving op internationaal, nationaal of lokaal gebied, werkzaamheden van de CRR, uitgebrachte adviezen of andere interessante en relevante informatie. De CRR wil graag transparant en toegankelijk werken, waarvoor de website de mogelijkheid biedt.

Ten tweede stuurt de CRR met enige regelmaat persberichten naar weekblad De Trompetter of de afdeling Communicatie van de gemeente om aandacht te vragen voor specifieke ontwikkelingen binnen de CRR. Hierbij kunt u denken aan de ontwikkeling van de website of folder. De persberichten worden zowel in De Trompetter als op de gemeentelijke pagina 'RoerdalenBericht' geplaatst, waardoor de CRR aandacht genereert tegen nauwelijks kosten.

Ten slotte heeft de CRR eind 2014 een aangepaste informatiebrochure ontwikkeld, die gratis af te halen is op het gemeentehuis. Ook heeft de gemeente toegezegd dat de folder medio maart 2015 naar de uitkeringsgerechtigden zal worden gestuurd.

We hopen dat de cliënt op deze manier goed en up-to-date geïnformeerd wordt over de ontwikkelingen op het terrein van de sociale zekerheid en beleid in het algemeen en die van de gemeente Roerdalen in het bijzonder. Uiteraard zijn we blij dat men ook op de hoogte blijft van de activiteiten die we ten behoeve van de cliënten ondernemen. Maar omgekeerd zijn we altijd geïnteresseerd in de verhalen en klachten van cliënten. Zij zijn tenslotte de ervaringsdeskundigen bij uitstek. De input van cliënten levert voor ons materiaal om de gemeente nauwkeurig, adviserend en daar waar nodig corrigerend te blijven volgen.

⁶ Zie www.clientenraad-roerdalen.nl

5. FINANCIËEL JAARVERSLAG 2013

Een cliëntenraad kost wat. De gemeente Roerdalen neemt dit in beginsel voor haar rekening. Toch zou de CRR financieel onafhankelijker willen opereren dan afgelopen jaar. Het kan, naar het oordeel van de CRR, niet zo zijn dat de gemeente, middels haar budgetrecht, meebepaalt aan welke activiteiten de CRR deel wil nemen of waar (binnen vooraf bepaalde kaders) geld aan uit gegeven wordt. In 2013 en 2014 bleek dat voor alles vooraf toestemming gevraagd moest worden, wilde de CRR niet het gevaar lopen dat uitgaven niet gedekt zouden worden. Sommige activiteiten zijn om die reden door leden van de CRR zelf betaald.

De functie van penningmeester dient, zo vindt de CRR, onafhankelijker en zelfstandiger uitgeoefend te kunnen worden. De CRR meent dat de penningmeester ruimte moet worden gelaten om namens de CRR een eigen financieel beleid te voeren. De CRR is van mening dat de penningmeester geen doorgeefluik moet zijn van financiële handelingen die alleen met voorafgaande goedkeuring van de gemeente kunnen worden verricht; aldus kan voor en door de CRR geen onafhankelijk beleid gevoerd worden.

De CRR is hierover in gesprek gegaan met de verantwoordelijke wethouder. Deze gesprekken hebben er in geresulteerd dat in 2015 de CRR zelfstandig kan beschikken over een toegekend budget van €10.000,-. Uiteraard dient hier vooraf en achteraf verantwoording over afgelegd te worden. De CRR doet dit door middel van een begroting, welke inmiddels door de gemeente is goedgekeurd en uiteindelijk door een financiële verantwoording achteraf.

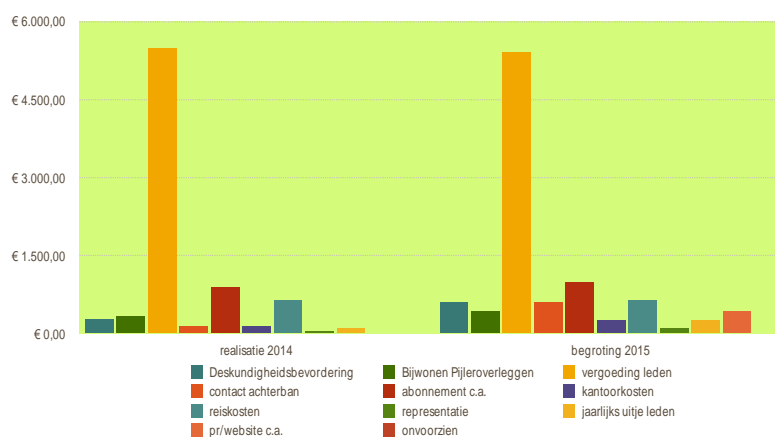
Hieronder gelieve u de verantwoording van zowel 2013 als 2014 aan te treffen. Uit de realisatie blijkt dat in 2014 minder is uitgegeven dan het begrote bedrag van €10.000,- en ook minder dan in 2013. Het 'overschot' van €1.840,- vloeit terug in de algemene middelen van de gemeente. Voor 2015 is wederom een bedrag van €10.000,- begroot.

Cliëntenraad Roerdalen vanuit financieel oogpunt:

FINANCIËEL JAARVERSLAG CRR 2014

REALISATIE 2014 VS BEGROTING 2015

BEGROTING 2014 VS REALISATIE 2013

	realisatie 2013	realisatie 2014	begroting 2015
Deskundigheidsbevordering	€ 2.363,00	€ 300,00	€ 600,00
Bijwonen Pijleroverleggen	€ 0,00	€ 350,00	€ 450,30
vergoeding leden	€ 5.365,90	€ 5.500,00	€ 5.403,60
contact achterban	€ 0,00	€ 150,00	€ 600,40
abbonement c.a.	€ 191,25	€ 900,00	€ 1.000,00
kantoorkosten	€ 33,20	€ 150,00	€ 250,00
reiskosten	€ 629,87	€ 650,00	€ 650,00
representatie	€ 0,00	€ 60,00	€ 100,00
jaarlijks uitje leden	€ 0,00	€ 0,00	€ 243,00
pr/website c.a.	€ 878,45	€ 100,00	€ 250,00
onvoorzien	€ 0,00	€ 0,00	€ 450,00
overige kosten		€ 0,00	€ 0,00
Totaal	€ 9.461,67	€ 8.160,00	€ 9.997,30

Bijlage: Uitgangspuntennotitie

Tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren

Ook in de gemeente Roerdalen werd op grond van de wet per 2013 een cliëntenraad voor minima geïnstalleerd. De gemeente heeft hiervoor de 'Verordening cliëntenparticipatie 2015 Roerdalen' aangenomen.

De blaasbalg om in de leeglopende solidariteit en rechtvaardigheid weer verse lucht te blazen, zou namens de cliënten door de Cliëntenraad Roerdalen (hierna CRR) bediend kunnen worden. Cliënten moeten immers invloed uit kunnen (blijven) oefenen op het sociale beleid en de uitvoering van de Participatiewet. Dit kan doordat de CRR bevoegd is, gevraagd en ongevraagd, hierover advies uit te brengen aan de gemeente. Dit voor zover het gaat om de vrije beleidsruimte van de gemeente, die door de CRR ook ter discussie gesteld zal worden en waarbij ook gewezen zal worden op de grotere of andere beoordelingsruimte en de ruimte die door de uitvoering ingenomen kan worden. Daarbij zal ook gewezen worden op de ruimtes die Europese verdragen bieden⁷. De hieronder geformuleerde uitgangspunten zullen een leidraad zijn op grond waarvan de adviezen tot stand zullen komen. Het zijn de kernwaarden of noties van waaruit de cliëntenraad wil werken. In het licht daarvan moeten, naar het ons oordeel, de adviezen uiteindelijk beoordeeld worden.

Individuele klachten worden door de CRR overigens niet in behandeling genomen, hetgeen niet wegneemt dat individuele klachten en ervaringen kunnen leiden tot advies met betrekking tot het algemeen sociale beleid of de geconstateerde gebrekkige of onjuiste uitvoering daarvan. Ook over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt door de cliëntenraad geen advies uitgebracht, nu dit is voorbehouden aan de Wmo-raad in Roerdalen.

Kortom, zoveel mogelijk zal de wens van een rechtvaardige samenleving en van daadwerkelijke solidariteit centraal staan. Wetten en praktische bezwaren zijn er om dromen in te bedden in realisme.

Aldus heeft de CRR onderstaande uitgangspunten geformuleerd:

1. De CRR is van oordeel dat een adequate cliëntenparticipatie onmisbaar is in een uitvoeringsstructuur waarin de cliënt centraal staat. Participatierechten zijn een belangrijk onderdeel van mensenrechten. Daarbij gaat het niet alleen om politieke participatie, maar ook om participatie in de samenleving.

⁷ Hierbij wordt met name gedacht aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Ook andere Europese verdragen hebben doorwerking in de Nederlandse rechtsorde, waarbij geldt dat Europees recht voorrang geniet.

2. De CRR beoogt een humanisering te bewerkstelligen van de relatie tussen overheid en burger. De cliënt is als mens en sociaal wezen uitgangspunt van het sociale beleid en de daarop geënte procedures.
3. De CRR beoogt inlevingsvermogen aan te brengen in die relatie. Een zorgopdracht van de CRR is dat de overheid leert in de schoenen te staan van de burger, de cliënt, die op voorhand beschouwd wordt als een waardevol deelnemer aan de plaatselijke samenleving. Naar het oordeel van de CRR houdt dit een wederkerigheid in: de cliënt participeert actief, naar vermogen en passend bij competenties en vaardigheden in zijn/haar samenleving. De overheid op zijn beurt is verplicht passende maatregelen te nemen om maatschappelijke participatie mogelijk te maken en isolatie of uitsluiting tegen gaan; dit zijn geformaliseerde mensenrechten. Op deze manier vormen mensenrechten een waarborg voor het welslagen van de participatiemaatschappij.
4. In het beleid, de procedures en de bejegening dient inleving in en oog voor de (omstandigheden van de) cliënt door te klinken. De cliënt wordt geen gunst verleend, maar een dienst geleverd ten behoeve van een gelukkige inrichting van een volwaardig bestaan binnen de samenleving, waarin hij/zij zich thuis moet voelen. Het recht op een uitkering is derhalve ook verankerd in de wetten en verdragen, die te allen tijde door beide partijen geëerbiedigd moeten worden.
5. De CRR is geen doekje voor het bloeden voor de gemeente waarmee pro forma voldaan wordt aan inbreng van de cliënten, maar waaraan verder geen gevolg en inhoud wordt gegeven.
6. In feite moet de inbreng van de CRR uiteindelijk terug te vinden zijn in het geformaliseerde sociale beleid en in de daarbij te hanteren procedures. De CRR houdt daarbij de vinger strak aan de pols en laat zich niet met een kluitje in het riet sturen; een objectieve en kritische houding is derhalve wenselijk.
7. De CRR streeft ernaar dat de gemeente Roerdalen zich ontwikkelt tot een 'mensenrechtenstad'. Wij beschouwen een mensenrechtenstad als een gemeente die in haar activiteiten, verklaringen of beleid gebruik maakt van de term mensenrechten of expliciet verwijst naar mensenrechtenprincipes of een specifiek verdrag.
8. Voor gemeenten zijn diverse verdragen van belang: het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden, het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten, het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten, het Vrouwenverdrag, het Kinderrechtenverdrag, het Gehandicaptenverdrag en het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie. Mensenrechten vormen ook een moreel kader en verschaffen een taal die verwijst naar centrale beginselen in mensenrechtenverdragen, zoals gelijke behandeling, menselijke

waardigheid, veiligheid en aandacht voor de meest kwetsbare groepen. Ten slotte verwijzen mensenrechten ook naar principes van goed bestuur, zoals transparantie, verantwoording afleggen, doelmatigheid en effectiviteit van beleid, en participatie van burgers. Vanuit mensenrechtenperspectief gaat het om het waarmaken van het recht op informatie en participatie: Worden groepen in een vroeg stadium betrokken? Is iedereen vertegenwoordigd? Vallen er geen groepen buiten de radar?

9. Aandacht voor mensenrechten draagt bij aan de kwaliteit van beleid. Het garandeert dat allerhande vragen een plek krijgen in het beleidsproces. Als mensenrechten als kader voor lokaal beleid worden genomen verhoogt dit de kwaliteit van het werk van gemeenten. Mensenrechten zijn vastgelegd in verdragen en wetten. Gemeenten hebben als lokale autoriteit een eigenstandige verantwoordelijkheid om mensenrechten te waarborgen. Met een beroep op mensenrechtenverdragen kunnen gemeenten hun eigen beleid rechtvaardigen, ook als dat niet in lijn is met landelijk beleid.
10. De CRR zal het gemeentelijk beleid van het sociale hieraan toetsen en de adviezen van de Cliëntenraad zullen ernaar verwijzen.
11. Uitgangspunt bij de relatie gemeente-cliëntenraad is het overlegmodel, waarbij wederzijds respect voorop staat. Daarbij wordt goed geluisterd naar elkaars argumenten, beweegredenen en achtergrondsituaties. Kortom, de Cliëntenraad is hard op de inhoud, zacht op de relatie en verwacht dat ook van de andere partij. Daarnaast streeft de Cliëntenraad ernaar dat onnodige procedures te voorkomen. Door in lijn te blijven met de verdragsrechtelijke bepalingen zullen onnodige conflicten tussen cliënt en gemeente voorkomen kunnen worden; hetgeen ook kostenbesparende effecten zal hebben.
12. De CRR neemt een positieve en optimistische grondhouding aan bij alles wat ze doet.